

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Contraria sententia eiúsque fundamenta explicantur. membrum 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

sanctis, definitumque sit in Concilio Tridentino scilicet. cap. 5. & can. 3.

Ratio verò, quæ communi Doctorem sententiæ patrocinatur, hæc est: Quia, præexistente maximè lumine fidei, quo agnoscimus Deum conditorem nostrum, innumeratque & maxima beneficia, tum naturæ, tum gratiæ, quæ in nos contulit vsque ad proprii sanguinis in cruce effusionem, quo insuper cognoscimus iustis sempiternam felicitatem, impis verò ignem sempiternum, extremamque miseriam esse propositam, lethale autem peccatum tam extremum esse malum, adeoque diuinam maiestatem offendere, vt vel vnum sit satis, vt qui illud commiserit, nisi de eo doleat statuatque nihil tale deinceps committere, supremam amittat felicitatem, in extremamque incidat miseriam, proculdubio tã potes est hæc cogitatio ad excitandam & permouendam voluntatem, vt liberum arbitrium eius, qui hæc sibi persuaferit, atque proprio acumine, aut alterius suggestione & hortatu rem attentè considerauerit, cum solo concursu generali Dei elicere valeat, intuitu quidem extremorum, in quæ aliàs incidet, dolorem seu detestationem suorum scelerum cum proposito cauendi in posterum omnia peccata lethalia, in quo consistit attritio quoad substantiam actus, intuitu verò bonitatis ac beneficiorum Dei, similem detestationem ac propositum, in quibus posita est ratio contritionis, quoad substantiam actus, insufficientis ad salutem, eò quod peculiari impulsu Spiritus sancti excitata non sit, nec effecta. Ex his etiam, quæ mox addemus, corroborabitur hæc complurium Scholasticorum sententia.

MEMBRUM II.

Contraria sententia, eiusque fundamenta explicantur.

Contraria sententia.

Non desunt hiæc temporibus, qui periculosam, quin & errori proximam celebrem hanc Scholasticorum sententiam arbitrentur etiam si sermo esset de viro Catholico, qui in eo esset lethali peccato, quod neque fidei, neque spei aduerfaretur, de quo sermo est in ratione proximè confecta. Ad hoc asserendum sequenti innituntur fundamento.

Fundamentum illius.

Propositum in genere non peccandi deinceps lethalter, quod ad rationem attritionis aut contritionis quoad substantiam actus requiritur, esse debet propositum efficax, quod planè inter opera difficilia computari debet: homo autem in statu naturæ lapsæ nihil difficile sine speciali auxilio Dei potest efficere: quare licet ad propositum inefficax satis sit concursus Dei generalis, ad efficax tamen omnino est necessarium auxilium Dei particulare.

Sotus adducitur pro eadem sententia.

Arbitrantur verò Sotum huius esse sententiæ, eò quod primo de natura & gratia c. 22. dicat, sicut Adam in statu innocentia cum solo concursu Dei generali poterat diu implere omnia præcepta: ita cum eodem solo concursu potuisset vnico actu se & omnia sua verè referre in Deum: de homine verò naturæ lapsæ subiungat, sicut cum solo concursu generali Dei non potest diu seruire omnia præcepta, quin aliquid transgrediat, ita neque cum eodem concursu posse vnico actu mentis verè referre se in Deum: quippe cum sine speciali auxilio Dei non possit non incidere in lethalem culpam, que contra Dei sit amicitiam. Idem inferius repetit, nos videlicet cum eodem concursu non posse legitimè referre omnia in Deum.

Molina in D. Thom.

A Bartholomæus Medina ad art. tertium quæst. 109. primæ secundæ D. Thomæ videtur esse in hac sententia. In primis namque, cum D. Thomas eo art. doceat, hominem in statu naturæ integræ nõ indiguisse auxilio peculiari ad diligendum Deum naturaliter super omnia, hominem verò in statu naturæ lapsæ eo ad id egere, Bartholomæus Medina meritò interpretatur Diuum Thomam, vt intelligatur de dilectione, quæ includit obseruationem omnium mandatorum quæ ad legem naturalem, finètiq; hominis naturalem, spectant, idque non ad breue aliquod tempus, sed ad longum, per totamque periodum viæ à puncto, quo quisque diligere incipit. Haud enim secus de dilectione naturali Dei super omnia loquendum est, quàm de supernaturali: iuxta morem autem loquendi Scripturarum sanctarum, ea est supernaturalis dilectio Dei super omnia ad vitam æternam consequendam necessaria, quæ includit obseruationem mandatorum omnium vsque ad finem viæ. Id quod satis constat ex illo Ioan. 14. *Qui habet mandata mea & seruat ea, ille est, qui diligit me: qui autem diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei me ipsum.* Et infra: *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit.* Ad Rom. 13. *Qui diligit proximum, legem impleuit.* Et commemoratis mandatis, quæ ad proximi dilectionem spectant, addit: *Et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instauratur, Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Et concludit, *Plenitudo ergo legis est dilectio.*

C 1. Ioan. 2. *Qui dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est: qui autem seruat verbum eius, in hoc charitas Dei perfecta est.* Et cap. 5. *In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligamus, & mandata eius faciamus: hæc est enim charitas Dei vt mandata eius custodiamus.* Eodem modo interpretantur Diuum Thomam Caietanus (tameñ subobscure) ad eundem art. Sotus de natura & gratia locis citatis, & alij discipuli D. Thomæ. Ac sanè eam esse mentem Diui Thomæ eo loco, constat ex ratione, quam reddit, cur homo in statu naturæ lapsæ diligere nequeat naturali dilectione Deum super omnia absque speciali auxilio Dei, vt poterat in statu naturæ integræ: *Quoniam, inquit, deficit ab illa dilectione secundum appetitum voluntatis rationalis, qua, propter corruptionem naturæ, sequitur bonum priuatum, nõ sanetur per gratiam: voluntatem autem sequi bonum priuatum contra legem Dei affirmat D. Thomas esse, nõ diligere Deum super omnia ea dilectione, quæ obseruationem mandatorum Dei naturalium includit.* Cum verò constet voluntatem, quoties bonum priuatum contra legem Dei sequitur, liberè illud eligere, eaque ratione peccare dum à dilectione Dei super omnia desistit, integrumque illi suæ naturæ relictæ esse, non eligere quodcumque priuatum bonum in particulari sibi oblatum, sanè Diuus Thomas loquitur de dilectione naturali Dei super omnia, quæ includit obseruationem mandatorum Dei, non in vno aut altero temporis momento, sed ad longum tempus, vt prædicti Doctores eum interpretantur.

D Deinde Bartholomæus Medina, arbitrans se contentaneè loqui ad hanc doctrinam Diui Thomæ, distinguit loco citato duplicem actum dilectionis Dei. Vnum, quo quis velit Deo placere in omnibus & super omnia voluntate inefficaci & imbecilla, quæ appellari consuevit velleitas, & explicatur his verbis, *Vellem in omnibus & super omnia Deo placere.* Alterum verò, quo quis vult Deo placere in omnibus & super omnia, voluntate absoluta & efficaci,

Bartholomæi Medina sententia. Efficax dilectio naturalis Dei super omnia exigit obseruationem mandatorum omnium naturalium.

efficaci, quæ proinde coniunctam habet impleti-
onem omnium mandatorum. Prætermiffa verò dilec-
tione Dei supernaturali, quam constat viribus so-
lis naturæ sine concursu Dei speciali elici non pos-
se, de dilectione Dei naturali, quod attinet ad actus
substantiam, affirmare videtur, priorem quidem
actum voluntatis, qui solum est quedam velleitas
placendi Deo in omnibus & super omnia, seruandique
proinde mandata omnia naturalia, elici posse
viribus naturæ sine concursu speciali Dei: postero-
rem verò, qui voluntas est absoluta & efficax ser-
uandi omnia mandata, elici nulla ratione posse ab-
sque speciali Dei auxilio. Cùm verò contritio & ar-
tritio, quoad actus substantiam, includant propo-
situm seu voluntatem seruandi in posterum omnia
mandata, neque sufficiat propositum illud esse vel-
leitatem quandam, sed necessaria sit voluntas de-
terminata & absoluta, qua peccator omnino statuat
non peccare deinceps lethaler, negari profectò
non potest, Bartholomæum Medinam in ea fuisse
sententia. Quin ex dictis videtur constare, non mi-
nus periculosum, errorique proximum esse, asserere
contritionem aut attritionem elici posse quoad actus
substantiam absque speciali auxilio Dei, quàm asse-
rere, voluntatem naturalem absolutam & efficacem
placendi Deo in omnibus & super omnia elici posse
ex solis viribus naturæ absque speciali auxilio
Dei.

Adducitur
Concil. Trid.
sess. 14. ca. 4.

In confirmationem eiusdem sententiæ adducitur
definitio illa Concilij Tridentini, sess. 14. cap. 4. quæ
ita habet: *Illam verò contritionem imperfectam, quæ ar-
tritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati con-
sideratione, vel ex gehenna & poenarum metu commu-
niter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum
spe veniæ, declarat, non solum non facere hominem hy-
pocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei
esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem in-
habitanti, sed tantum mouenti, quo poeniens adiuuus
viam sibi ad iustitiam parat: & quamvis sine sacra-
mento poenitiæ per se ad iustificationem perducere pec-
catorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in sacra-
mento poenitiæ impetrandam disponit. Hoc enim ri-
more viliter concessi Niniuite, ad Iona predicationem
plenam terroribus poenitentiam egerunt, & misericor-
diam a Domino impetrauerunt. Quamobrem falso qui-
dam calumniatur Catholicos scriptores, quasi tradide-
runt sacramentum poenitiæ, absque bono motu susci-
pientium, gratiam conferre: quod nunquam Ecclesia
Dei docuit, nec sensu: sed & falso docent, contritionem
esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam.*
Hæc Concilium.

Ex quibus hoc possumus conficere argumentum.
Concilium definit attritionem, quæ ex considera-
tione turpitudinis peccatorum, vel ex gehenna poe-
narum metu communiter concipitur, si voluntatem
peccandi excludat, esse donum Dei, & Spiritus san-
cti impulsum: ergo censet voluntatem, ac propo-
situm deinceps non peccandi, nulla ratione posse ef-
ficax, etiam quoad substantiam actus, nisi ex impulsu,
& auxilio particulari Spiritus sancti.

MEMBRUM III.

*Inter dilectionem Dei efficacem, & velleita-
tem, concedendam esse dilectionem
absolutam inefficacem.*

Illud in primis ponendum est, iuxta doctrinam
Diui Thomæ membro præcedente relatum, lite-

risque sacris valde consentaneam, quam Doctores
communiter amplectuntur, efficacem dilectionem
Dei super omnia habere coniunctam obseruationem
eorum mandatorum, quorum violatio cum
Dei caritate pugnat. Hæc verò duplicem esse, vnam,
quæ dicitur efficax Dei dilectio super omnia per
comparationem ad finem supernaturalem, ac proin-
de includit obseruationem mandatorum qualis ad
finem supernaturalem exigitur, vt propter actus fi-
dei, spei & caritatis supernaturalis includat, atque
omnium, tam affirmantium, quàm negantium præ-
ceptorum legis naturalis transgressionem excludat,
pro tempore & loco, quo sub lethali culpa obligant.
Atque de hac obseruatione mandatorum dixit Chri-
stus Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.*
Et Ioannis 14. *Qui habet mandata mea & seruat ea,
ille est, qui diligit me.* De ea denique dilectione intel-
ligenda sunt cætera Scripturæ testimonia membro
præcedente relata. Alteram verò esse, quæ efficax
Dei dilectio dicitur per comparisonem ad finem
tantum naturalem, solumque exigit notitiam Dei
naturalem, & obseruationem pro loco & tempore
eorum preceptorum legis merè naturalis, quæ obli-
gant sub culpa lethali.

Ponendum deinde est, primos parentes in statu
innocentiæ spectatos cum iustitia originali præci-
sa à theologalibus virtutibus, & cæteris donis &
auxiliis supernaturalibus (quo pacto in calce dispu-
tationis tertiæ dictum est, sanari solum ab ea defec-
tus naturæ humanæ ingenitos, eaque ratione quo-
dammodo inter hominis naturalia computari) po-
tuisse cum solo concursu Dei generali seruire ad
longum tempus legem totam naturalem, ac proin-
de diligere Deum super omnia efficaci dilectione
naturali, vt disputatione quarta ostensum est. At-
que hoc est quod Diuus Thomas articulo tertio ci-
tato docuit. Ad hæc, potuisse per dona supernatu-
ralia fidei, spei & caritatis eidem insuper collata,
seruire absque alio speciali auxilio Dei mandata
omnia prout ad finem supernaturalem ea seruari
necesse est, atque adeo potuisse diligere Deum su-
per omnia efficaci dilectione per comparisonem
ad eundem finem: id quod etiam disputatione qua-
ta ostensum fuit. At verò homines naturæ lapsæ
sine speciali auxilio Dei seruire diu non posse to-
tam legem naturalem, quæ sub culpa lethali obli-
gat, ac proinde nec posse diligere Deum efficaci di-
lectione naturali, absque eodem speciali auxilio: id
quod & Diuus Thomas articulo tertio citato do-
cuit, & inferius suo loco ostenditur ad fidei dog-
mata pertinere. Quin illud addendum est, homines
naturæ lapsæ, neque postquam in gratia gratum fa-
ciente sunt constituti, posse absque speciali auxi-
lio Dei seruire diu totam legem, etiam naturalem
sub lethali culpa obligantem, ac proinde vt Deum
diligant super omnia ea efficaci dilectione de qua
loquimur, vltra gratiam gratum facientem, donum-
ve iustificationis, indigere peculiari Dei auxilio,
quo à lethali peccatis præferuntur, vt suo lo-
co est ostendendum apertèque colligitur ex illa Ec-
clesiæ definitione in Concilio Tridentino sess. 6. ca-
none 22. *Si quis dixerit iustificatum, vel sine speciali
auxilio Dei in accepta iustitia (atque adeo sine lethali
peccato) perseverare posse, aut cum eo non posse, ana-
thema sit.*

Ponendum est tertio, auxilium particulare, quo
homines naturæ lapsæ indigent vt Deum efficaci-
ter super omnia diligant, vel per comparisonem
ad solum finem naturalem seruando legem totam
merè